

ריכוז הדגשים מפסקי הדין של בתי המשפט בתיקי ימימה

1. בימ"ש מחוזי לוד – ה"פ 43401-07-11 - כב' השופט יעקב שפסר:

27 ביוני 2013

א. עמוד 6 סעיף ד':

" אין חולק כי ימימה ז"ל הביאה לידי ביטוי את הרעיונות בדבר חשיבה הכרתית בהרצאותיה. מהטענות והראיות שהובאו לפני עולה כי ההרצאות היו פרי כישרונה והשקעתה, ואף אם טענה שהיא מהווה צינור להעברת מסרים מהשמיים, היא עשתה כן בדרכה המיוחדת שלה. בנוסף, הרישומים שצירף הנתבע כנספח 4 לכתב הגנתו מהווים עדות לכך שהשקיעה מאמץ ומחשבה מוקדמת בתכנון השיעורים וניתוחם."

ב. עמוד 6 סעיף ה':

" ההרצאות של ימימה, איפוא, הן מושא מתאים להקניית זכויות יוצרים, ובלבד כמובן שהן עומדות בתנאי הדין להקניית זכויות שכאלו."

ג. עמוד 7 סעיף ז':

" הגישה המקובלת היא כי הרצאה מוגנת בזכויות יוצרים אף שהיא נישאת בעל פה ואיננה מוקראת מדפים כתובים. תוצאה זו נשענת על שני נימוקים עיקריים חלופיים: 1. המרצה הכין את ההרצאה מראש ורשימות כאלה ואחרות שהכין עונות על דרישת הקיבוע. 2. התלמיד שרושם את ההרצאה בכיתה עושה זאת ברשות, ובעצם הרישום הוא "מקבע" את היצירה באופן שהזכויות בה שייכות למרצה. נימוק אחר להגנה על הרצאות הוא כי מתקיים "תנאי מכללא" בין המרצה לקהל התלמידים, המתיר לתלמידים לרשום את ההרצאה אך אוסר עליהם לעשות בה שימוש מסחרי. (תמיר אפורי חוק זכויות יוצרים 55-56 (תשע"ב 2012))

ד. עמוד 7 סעיף ח':

" העובדה שאדם אחר, ובמקרה שלפנינו התלמידים, "קיבע" את היצירה אינה הופכת את אותו אדם ליוצר, אף לא ל"יוצר במשותף".

ה. עמוד 8 סעיף י':

" לפיכך הגעתי לכלל מסקנה כי על אף שהרעיון שבסיס המושג "חשיבה הכרתית" אינו מוגן, הרצאותיה של ימימה ז"ל מוגנות בחוק זכויות יוצרים."

ו. עמוד 8 סעיף יב':

"על פי סעיף 47 לחוקת "העושה ביצירה פעולה מהפעולות המפורטות בסעיף 11, או מרשה לאחר לעשות פעולה כאמור, בלא רשותו של בעל זכות היוצרים, מפר את זכות היוצרים, אלא אם כן עשיית הפעולה מותרת לפי הוראות פרק ד' (העוסק בשימושים מותרים- י.ש.)."

ז. עמוד 8 סעיף יג':

" אחת הפעולות המפורטות בסעיף 11 הנ"ל היא העתקה. זכות העתקה היא הזכות העיקרית והבסיסית של היוצר. כתב על כך הנשיא שמגר בע"א 513/89 : " זכויות יוצרים מתמקדות בהגנה על תהליך היצירה, ועל כן עניינם העיקרי במניעת העתקה....."

ח. עמוד 8 סעיף טו':
" בענייננו, "חלקים" שמסרה ימימה בהרצאותיה הם לב ליבה של יצירתה. השיעורים מבוססים על "חלקים" אלו....."

ט. עמוד 9 סעיף טז':
" לפיכך, אם מדובר בקטע קצר בלבד הכולל 10 דקות מתוך שיעור של שעה וחצי, אין לי ספק כי מדובר בחלק מהותי וחשוב למהלכם של השיעורים המועברים על ידי התובעים, ולכן מתקיימת "הפרה לכאורה" של זכויות היוצרים בהרצאות"

י. עמוד 10 סעיף כג':
" בענייננו, התובעים פועלים תמורת תשלום.....התרשמתי כי קיימת לתובעים כוונה כנה להפיץ את דבריה של ימימה ז"ל, כוונה זו או כל ערך חברתי אחר, אין בהם כדי לגרוע מאופיו המסחרי של השימוש."

יא. עמוד 11 סעיף כו':
" על כן הגעתי למסקנה כי השימוש שעושים התובעים בהרצאותיה של ימימה אינו שימוש מותר."

יב. עמוד 11 סעיף כח':
" התובעים ביקשו בתובענותם להצהיר כי הם: "רשאים להורות וללמד את הרעיונות, שיטת החשיבה ("האופן" 9 והפילוסופיה שמכונה לימודי חשיבה הכרתית... המבוססים על דברים שלימדה ימימה אביטל ז"ל " המשך סעיף כח' בסוף הדף:
" בענייננו, נראה כי התובעים לא הפעילו שיקול דעת בבחירת דרך הביטוי המסוימת של הרעיון ואין בהרצאות המועברות על ידם תוספת "מקורית" על הרצאותיה של ימימה ז"ל. הם העתיקו מה"חלקים" שחיברה והתבססו עליהם בשיעוריהם בדיוק כפי שעשתה היא בהרצאותיה, בכך הפרו לכאורה את זכות היוצרים שלה ולא ניתן לאפשר להם להמשיך לעשות כן."

2. בית משפט השלום ת"א 23631-08-13 כב' השופט אריאל צימרמן 15.9.2013

א. עמוד 1 סעיף 2:
"....ביהמ"ש נתן את פסק דינו בהליך הקודם לפני חודשים אחדים, ושם קבע, בין היתר, כי הרצאותיה של ימימה הן מושא לזכויות יוצרים, שהמשיב הוא יורשן, והשימוש שעשו בהן התובעים בהליך הקודם הוא מפר, אף שהותר להם ללמד את לימודי החשיבה ההכרתית כל עוד אינם משתמשים בהרצאות ימימה ז"ל."

3. בית משפט השלום ת"א 23631-08-13 כב' השופטת אושרי פרוסט - פרנקל 1.2.2015

א. עמוד 3 סעיף 7
" בתיק במחוזי נקבע בפסק דין, שלמרות שימימה הביעה נכונות להכשיר את תלמידיה להורות "חשיבה הכרתית", אין בכך להעביר את זכויות היוצרים בהרצאותיה או ליתן להם רשות להעתיק מהם"

ב. עמוד 5 סעיף 12
" בתיק במחוזי קבע השופט שפסר: " ההרצאות של ימימה, איפוא, הן מושא מתאים להקניית זכויות יוצרים, ובלבד כמובן, שהן עומדות בתנאי הדין להקניית זכויות

שכאלו.....הקיבוע אינו חייב להיות ע"י היוצר דווקא, ולעיתים היוצר עשוי לבטא את יצירתו בעל פה והסתייע באדם אחר שיקבע אותה בכתב בדרך זו או אחרת.....לפיכך הגיע למסקנה כי על אף שהרעיון שבבסיס המושג "חשיבה הכרתית" אינו מוגן, הרצאותיה של ימימה ז"ל מוגנות בזכויות יוצרים."

".....עוד נקבע בפסק הדין, שכיוון ש"החלקים" שמסרה ימימה בהרצאותיה הם לב ליבה של יצירתה והשימוש שעושים בו התובעים אינו שימוש הוגן כמשמעותו בס' 19(א) זכויות יוצרים"

ג. עמוד 5 סעיף 13

"בתביעה שבפני אין חולק שהנתבע הוא בנה של ימימה והיורש היחיד של רכושה, כולל תורתה וזכויות היוצרים בה, כפי שנקבע בפסה"ד בתיק במחוזי."

ד. עמוד 6 סעיף 13

"..... בפסה"ד בתיק במחוזי נקבע שזכויות היוצרים בהרצאותיה של ימימה הם רכוש הנתבע כירש שלה.

4. ביהמ"ש העליון ע"א 6218/13 2.9.2015

".....החלטנו – גם בכדי להקל על יישום פסק הדין שמאזן בין זכויות הצדדים – לקבל את הערעור באופן הבא: חלף האמור בסעיף כ"ט לפסק דינו של בית המשפט קמא, יבוא " ובלבד שלא ייעשה שימוש בחלקים מהותיים מהם **לצורך הלימוד** ולא יהיה שימוש בציטוטים מדבריה עצמם בהיקף העולה על 12% מן השיעור"